

A Régiók Európai Bizottságának állásfoglalása az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésre irányuló szándékának a helyi és regionális kormányzásra gyakorolt hatásáról

(2017/C 272/03)

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA (RB)

— tekintettel a 2016. június 23-án, az Egyesült Királyságban rendezett népszavazás eredményére;

1. emlékeztet arra, hogy az Európai Unió (EU) a történelem legnagyobb politikai vívmánya, amely békét, demokráciát és jólétet biztosít polgárai számára, és továbbra is a leghatékonyabb eszköze annak, hogy tagállamai megbirkózzanak az új kihívásokkal, egységének erősítése és érdekeinek ösztönzése pedig elsősorban feladatunk kellene, hogy legyen;
2. emlékeztet arra, hogy az Egyesült Királyság kilépéséről szóló megállapodásnak teljes mértékben összeegyeztethetőnek kell lennie az EU-szerződéssekkel és az EU Alapjogi Chartájával, az EU-ban maradó tagállamokat és az uniós intézményeket pedig arra kéri, hogy az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépését lehetőségként tekintsek egy méltányosabb, jobb és befogadóbb EU megteremtésére, amely az európai, nemzeti, regionális és helyi szintek közötti többszintű kormányzás ösztönzésén alapul;
3. megjegyzi, hogy az EU-nak együtt kell működnie az Egyesült Királyság kormányával, annak decentralizált közigazgatási szerveivel és helyi önkormányzataival annak érdekében, hogy feltérképezzék az együttműködés kölcsönösen előnyös formáit, figyelembe véve az elért sikereket is;
4. hangsúlyozza, hogy a regionális és helyi önkormányzatok pozitívan hozzájárulhatnak az Egyesült Királyság és az EU közötti termékeny és fenntartható jövőbeli együttműködés megvalósításához;
5. a regionális és helyi képviselők európai uniós közgyűléseként szerepet kíván játszani a tárgyalási folyamat figyelemmel kísérésében, és az Egyesült Királyság kilépésének várt következményeit kezelni kívánja politikai tevékenységének valamennyi területén; ebben a tekintetben élnékíteni fogja a folyamat által leginkább érintett helyi és regionális önkormányzatokkal folytatott párbeszédet, hogy az uniós tárgyalót teljes mértékben tájékoztatni tudja a helyi és regionális szinten kialakuló helyzetről;
6. sürgeti, hogy a rendezett kilépés elveiről mielőbb érjenek el megállapodást, mivel ez a polgárok, a helyi és regionális önkormányzatok és a vállalatok számára biztosítaná az őket megillető bizonyosságot, és ebben a tekintetben előfeltétele lenne az EU és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatoknak; rámutat ugyanakkor arra, hogy az EUSZ 50. cikke nem tiltja, hogy egy tagállam visszavonja a kilépési szándékáról benyújtott értesítést, amennyiben komolyak a szándékai és nem azért teszi, hogy újraindítsa a kétéves időszakot, illetve azért, hogy alkupozícióját javítva kedvezményeket érjen el;
7. megjegyzi, hogy az 50. cikk alkalmazását és az ehhez kapcsolódó kétéves időszakot elindító hivatalos bejelentésre 2017. március 29-én kerül sor. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy az Unióból való kilépésre, valamint az Egyesült Királyság és az EU közti jövőbeli kapcsolatokról szóló megállapodásokra irányuló, összetett tárgyalások eredménye csak a demokratikus jóváhagyás megfelelő formáinak alkalmazását követően léphet életbe;
8. úgy véli, hogy az EU és az Egyesült Királyság közötti jövőbeli kapcsolatoknak a jogok és kötelezettségek egyensúlyán, egyenlő versenyfeltételeken és hatékony jogérvényesítő mechanizmusokon kellene alapulniuk, és nem szabadna megnyitniuk az utat az egységes piac lebontása, valamint a tőke, a szolgáltatások, az áruk és az emberek szabad mozgásának megszüntetése előtt;
9. hangsúlyozza, hogy nem lehet olyan megállapodás egy nem uniós ország és az EU között, amely jobb az uniós tagságnál;
10. sürgeti a kilépési megállapodásról tárgyaló feleket, hogy tekintsék kiemelt fontosságúnak azokat a konkrét intézkedéseket, amelyek védik az Egyesült Királyságban élő uniós polgárok megszerzett jogait, valamint a többi uniós tagállamban élő és dolgozó brit polgárok jogait a kölcsönösség és a megkülönböztetésmentesség alapján;
11. hangsúlyozza, hogy elfogadható megoldást kell találni az Egyesült Királyság és az EU közötti jövőbeli viszony tekintetében, megakadályozandó, hogy a határral kapcsolatos megállapodások gátolják a társadalmi, gazdasági, kulturális és politikai kapcsolatokat;

12. hangsúlyozza, hogy a területi együttműködés programjainak 2020 után is hozzáférhetőnek kell maradniuk valamennyi brit decentralizált közigazgatási szerv és helyi önkormányzat számára; hangsúlyozza, hogy az európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) hasznos eszköznek bizonyulhat ebben a tekintetben;
13. úgy véli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok között az Ír-tenger és az Északi-tenger–La Manche csatorna térségében folytatott együttműködés kiemelt figyelmet érdemel;
14. olyan gyakorlati megoldást szeretne látni, amely elismeri az Írország és Észak-Írország között húzódó szárazföldi határ különleges helyzetét; kiemeli, hogy az EU több mint 25 éven keresztül kulcsfontosságú szerepet játszott a határokon átnyúló együttműködésben, nem utolsósorban Írország és Észak-Írország helyi önkormányzatai között, különösen az INTERREG és a PEACE programok keretében; sürgeti az Észak-Írországi Nemzetgyűlést és a helyi önkormányzatokat a határ mindkét oldalán, hogy folytassák az együttműködést a béke és jólét biztosítása érdekében;
15. reméli, hogy Andalúzia régiót és különösen Campo de Gibraltar megye munkavállalóit nem fogja hátrányosan érinteni az Egyesült Királyság EU-ból való kilépése, tekintettel arra, hogy az említett térségben igen szoros társadalmi és gazdasági kapcsolatok alakultak ki;
16. arra számít, hogy az Egyesült Királyság által uniós tagállamként felvállalt jogi kötelezettségek részét képezik majd annak az egyszeri pénzügyi elszámolásnak, amelyet a hivatalos uniós könyvvitel alapján kell kiszámítani, és a kilépési megállapodás keretében le kell zárni; erre való tekintettel azt kéri, hogy mérjék fel az Egyesült Királyság kilépésének az Unióban maradó tagállamok régióira és helyi önkormányzataira gyakorolt költségvetési hatását az egyes uniós szakpolitikai területeken;
17. megjegyzi, hogy az Egyesült Királyság kilépése a következő többéves pénzügyi keretben hatással lesz majd az EU költségvetésére, és ezért javasolja, hogy ezt a költségvetési hatást használják ki az uniós költségvetés mélyreható reformjának megvalósítására, figyelembe véve a helyi és regionális önkormányzatok szükségleteit is;
18. hangsúlyozza, hogy az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésének kohéziós politikára gyakorolt hatása a brit kilépés hatálybalépésének időpontjától függ majd, valamint attól, hogy hogyan alakulnak az Egyesült Királysághoz fűződő kapcsolatok, főképpen ami a régiók kategóriáiban bekövetkező potenciális változásokat illeti; el kell kerülni, hogy az EU egy főre jutó átlagos GDP-jének csökkenése hátrányos legyen bizonyos régiókra nézve, pusztán azért, mert ezek egy főre jutó GDP-je így az európai átlaghoz képest mesterségesen megnő;
19. hangsúlyozza, hogy az EU-27-nek szorosan figyelemmel kell kísérnie a hatályon kívül helyezési főtörvény (Great Repeal Bill) szövegezési folyamatát, mivel az uniós jogalkotástól való elszakadás az Egyesült Királyságban a többszintű kormányzás és a normákra és versenyre vonatkozó tisztességes szabályok megőrzésének kérdését is érinti;
20. rámutat arra, hogy az európai tengeri és halászati politikák a brit kilépés által legnagyobb mértékben érintett szakpolitikák közé tartoznak majd, és hogy különös figyelmet kellene fordítani azokra az esetleges megállapodásokra, amelyek arra irányulnak, hogy a következményeket tompítsák valamennyi érintett régióra és helyi önkormányzatra nézve; kéri, hogy a vonatkozó intézkedések vegyék figyelembe a környező kikötők, régiók és országok történelmi halászati jogait, és gondoskodjanak a helyi halászat biztonságáról, amely a part menti települések életében központi szerepet tölt be;
21. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a KAP finanszírozásának csökkenése hátrányosan érinti majd a mezőgazdasági termelőket és a vidéki területeket az EU-ban, és valószínűleg a biodiverzitás védelmét is; hangsúlyozza, hogy az Egyesült Királyság kilépésének jelentős hatása lehet a mezőgazdaságra és az élelmiszer-termelésre és így a helyi közösségekre is, különösen ami az Ír-szigetet illeti, és szeretné, ha ezek a kérdések kellő figyelmet kapnának a tárgyalások során;
22. a kilépési megállapodás részes feleit ideiglenes jellegű megállapodások mérlegelésére kéri, hogy minimalizálják a fennakadásokat a jelenlegi hosszú távú K+F-projektek és így a helyi gazdaságok esetében;
23. megjegyzi, hogy tisztázni kellene, hogy a jelenlegi brit energiaprojektek, különösen azok, amelyeket a helyi és regionális önkormányzatok indítottak el, vagy az ő számukra hoztak létre, valamint a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését és a fenntartható energiaellátást szolgálják, továbbra is jogosultak maradnak-e a CEF, az ESBA és az EBB általi finanszírozásra, és hogy milyen átmeneti intézkedésekre lenne szükség az Egyesült Királyság EU-ból való kilépésének következtében;

24. a kilépési megállapodás részes feleit sürgeti, hogy mérlegeljék az Egyesült Királyság kilépésének uniós ifjúsági és oktatási, valamint K+F-programokra gyakorolt potenciális hatását, és arra kéri őket, hogy mérlegeljenek megfelelő megoldásokat az ún. „partnerországok”-megközelítés keretében, amely az EU-val kötött kétoldalú megállapodások alapján lehetővé teszi a nem uniós országok részvételét is. Ennek kapcsán arra kéri a feleket, hogy tegyék lehetővé, hogy a brit helyi és decentralizált kormányzatok részt vegyenek a jövőbeli uniós – többek között a kutatásra, a versenyképességre és innovációra, a kultúrára, az egész életen át tartó tanulásra, az ifjúságra, az e-kormányzásra és a közigazgatási reformra vonatkozó – programokban, ahogyan például jelenleg Norvégia és Izland is részt vesz; emlékeztet arra, hogy a diákcseraprogram (az ERASMUS-szal és azon kívül is) az európai integráció egyik nagy sikertörténetének számít, amelyből mind az uniós, mind a brit egyetemek rendkívüli mértékben profitálhattak. Ezért bármilyen, a jövőben e téren kialakítandó megállapodásnál arra kell törekedni, hogy megőrizzük a brit egyetemek aktív szerepét ebben a tekintetben, ami a helyi és regionális gazdaságokat is komoly előnyökhöz juttatja;

25. rámutat arra, hogy az uniós helyi és regionális önkormányzatok érdekeit szolgálja, ha a brit kilépést követően állandó és strukturált együttműködést folytatnak az Egyesült Királyság szubnacionális kormányzataival; megjegyzi ebben a tekintetben, hogy az RB kiváló helyzetben van ahhoz, hogy intézményi mechanizmusokat tervezzen meg és hajtson végre a brit helyi önkormányzatokkal, decentralizált parlamentekkel és közgyűlésekkel való rendszeres konzultáció és kapcsolattartás ösztönzése érdekében; hangsúlyozza továbbá annak szükségességét, hogy olyan további partnerségeket hozzanak létre az Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusával, valamint a helyi és regionális önkormányzatok érintett hálózataival, amelyek keretében a brit helyi önkormányzatok továbbra is képviselve lennének;

26. emlékeztet arra, hogy bár az RB-nek nincs hivatalos szerepe a tárgyalásokban, az is egyértelmű, hogy egyes tagjainak – tagállami jogi szabályozásuknak megfelelően – lehetősége van hivatalos álláspontok elfogadására, legalábbis ami az Egyesült Királyság és az EU közötti jövőbeli kapcsolatokra vonatkozó megállapodásokat illeti, ideértve a kereskedelem területét is;

27. elnökét arra kéri, hogy jelen állásfoglalást továbbítsa az Európai Bizottság főtárgyalójának, az Európai Parlament és az Európai Tanács brexit-koordinátorainak, az Egyesült Királyság kormányának, a brit decentralizált közigazgatási szervek és helyi önkormányzatok közgyűléseinek és kormányainak, valamint az Európai Unió Tanácsa máltai elnökségének.

Kelt Brüsszelben, 2017. március 24-én.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Markku MARKKULA
